

POKOJ V DUŠI

celovečerný hraný film Vladimíra Balka

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O FILME POKOJ V DUŠI

Producent: Ján Kováčik

Réžia: Vladimír Balko

Scenár: Jiří Křížan

Kamera: Martin Štrba

Hudba: Michał Lorenc

Titulná pieseň filmu: Jana Kirschner

Strih: Jan Daňhel

Zvuk: Jan Paul

Architekt: Roman Rjachovský

Kostýmy: Alexandra Grusková

Masky: Martin Jankovič

Dramaturgia: Jana Skořepová

Výkonný producent: Veronika Skořepová

Hrajú: Attila Mocos, Roman Luknár, Helena Krajčiová, Robert Więckiewicz, Jan Vondráček, Jevgenij Libezňuk, Jaromír Hanzlík, Ľubomír Paulovič, Juraj Nvota, Ľubo Roman, Lukáš Hipp, Karol Šimon, František Puška a ďalší.

Copyright © Forza Production House 2009

Film vznikol s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR

Koproducent: Slovenská televízia

Distribútor: Anna Kováčová v spolupráci s Forza Production House

Grafický design kampane: Zuzana Šulajová

Nakrúcanie: august - september 2007

Lokácie: Čierny Balog a okolie, Bratislava

Minutáž: 97 min

Žáner: Dráma

Rok výroby: 2009

Krajina pôvodu: SR

Formát: Super 35 mm, 1:2, 35 - Cinemascope

Farebný

Zvuk: Dolby Digital

Distribučná premiéra: 29. 1. 2009

PRÍBEH

Tóno vychádza z väzenia. Po piatich rokoch sa konečne slobodne nadýchne. Radostné zvítanie sa s kamarátmi predznačuje, že sa preňho začína nový život. Napriek tomu, že manželka Mária ho pred bránami väznice nečaká, Tóno sa teší, že sa vracia domov, do rodnej obce Čierny Hron.

Už cestou autom v ňom dôverne známe miesta vyvolávajú spomienky na spoločné zážitky s kamarátmi z detstva Petrom a Marekom, údolie, v ktorom žije je rovnako prívetivé ako keď odchádzal. Má svoj domov rád.

Hneď ako sa Tóno objaví v obci, nastávajú problémy. Miestny policajt Rovniak ho legitimuje, chlapi v krčme sa vyhýbajú priamemu pohľadu do očí. Tóno je predsa zlodej, sedel v base za krádeže dreva, treba byť obozretný. Čo na tom, že aj iní majú na rováši, sedel iba Tóno. A niekto ho udal. Tóno dodnes nevie kto.

Ako býva zvykom, najlepším prostriedkom na prelomenie ľadov je štamperlík na privítanie. Tóno platí rundu a hneď má plno známych. Nič sa za tých päť rokov nezmenilo...

Tóno prichádza domov, kde ho víta jeho žena Mária a dlhoročný kamarát Štefan. Mária by chcela Tónovi toho toľko povedať, aj malý Miško sa na tatinka teší. Tóno však dá prednosť Štefanovi. Spoločne bilancujú až do noci. Štefan ponúka Tónovi možnosť zarobiť si. A keďže týchto dvoch mužov spája nielen priateľstvo, ale aj spoločná kriminálna minulosť, je jasné, že sa Tóno bude musieť rozhodnúť: vráti sa ku krádežiam dreva alebo skutočne začne nový život? Tóno cíti voči Štefanovi dlh: postaral sa o jeho rodinu, kým bol vo väzení, postavil mu dom, pretože si Tóno odsedel trest aj za Štefana. Bude to ťažké rozhodovanie.

To, že sa z väzenia vrátil iný Tóno, než ten, ktorý doňho odchádzal, vie iba jeho žena. Mária sa snaží poskytnúť svojmu mužovi útechu. Tešila sa naňho a stále ho miluje. Napriek tomu sa medzi ňou a Tónom otvára čoraz väčšia priepasť vzájomného odcudzenia.

Tóno sa pokúša nájsť si prácu. V lese ani na píle ho však nechcú, veď kto by zamestnal zlodēja? Napriek opakovaným Štefanovým návrhom sa Tóno bráni tomu, aby sa vrátil k starému spôsobu života – ku krádežiam. A tak stráca aj Štefana.

Priatelia z detstva - podnikateľ Peter a farár Marek sa snažia Tónovi všemožne pomôcť, majú však svoje vlastné trápenia a problémy mužov po štyridsiatke a sami hľadajú cestu, ako sa vysporiadať s tým, že ich predstavy o živote narážajú na tvrdú realitu. Tóno sa cíti sám a zúfalo hľadá východisko.

Silný príbeh odohrávajúci sa na pozadí drsnej scenérie hôr, so znakmi, ktoré sú pre stredné Slovensko typické – patriarchátom, pytlíctvom, rasovou neznášanlivosťou, krádežami dreva, ale aj silnou tradíciou súdržnosti rodiny, viery, priateľstva a lásky nesie všetky znaky klasickej drámy. Kto by povedal, že sa tento príbeh odohráva v dvadsiatom prvom storočí, v srdci Európy, iba päťdesiat kilometrov od krajského mesta?

TVORCOVIA

Vladimír Balko, režisér

Absolvoval Vysokú školu ekonomickú a Filmovú a televíznu žurnalistiku v Bratislave. Od roku 1988 pracoval v Slovenskej televízii ako redaktor, dramaturg, režisér a producent. Od roku 1996 je režisérom v slobodnom povolaní.

Spolupracuje s viacerými produkčnými spoločnosťami na rôznych zábavných, publicistických a hraných televíznych formátoch.

Podieľal sa na cykloch dokumentov *Redline*, *Čas M*. V cykle portrétov slávnych *TUCET* produkovanom TV Markíza, nakrútil profily Martina Hollého, Jarmily Hargašovej, Jozefa Bednárika, Rast'a Piška a ďalších.

V roku 2003 vytvoril v rámci dokumentárneho cyklu *Nádej pre deti bez detstva* o vojne, chudobe, migrácii a chorobách v rozvojových krajinách dokumentárne snímky o živote detí z Kene, ktoré trpia HIV alebo AIDS-om. V Nairobi nakrútil príbeh o zatiaľ nenarodenom dieťati, ktoré svoju púť na zemi začne so strašným dedičstvom - vírusom HIV.

Jeho dokumentárny film z rovnomenného cyklu o živote detí degenerovaných chemickými zbraňami vietnamskej vojny *Hľadám opatrovatel'ku zn. Agent Orange* získal v roku 2003 Cenu za najlepší dokumentárny film na 38. ročníku festivalu dokumentov Academia film Olomouc. Snímky odvysielala Slovenská televízia.

Kvality Vlada Balka si nenechali ujsť ani akademici hudobných ocenení Aurel, ktorí jeho videoklip k piesni Milana Lasicu *Skôr než odídeš* ohodnotili cenou Klip roka 2002. Vlado Balko režíroval aj prvé slovenské hudobné DVD Milana Lasicu.

Nakrútil klip k piesni *Vráť trochu lásky medzi nás*, ktorú naspievala formácia G8 - osmička slovenských populárnych interpretov.

V roku 2005 spolupracoval ako režisér na hranom televíznom seriáli *Medzi nami* z produkcie TV Markíza, podpísal sa aj pod niekoľko častí populárneho *Paneláku* TV Joj.

Vlado Balko je nositeľom ocenenia Grammy Award za videoklip k pesničke *Biely strom* skupiny *OBD*.

Jiří Křižan, scenárista

Po štúdiu na pražskej FAMU pracoval ako redaktor Mladej fronty. Od roku 1975 bol v slobodnom povolání.

V rokoch 1989 – 1994 na chvíľu opustil scenáristiku a stal sa poradcom prezidenta Václava Havla. Pôsobil aj ako námestník ministra vnútra.

Podpísal sa pod scenáre k približne tridsiatim filmom, ktoré realizovali významní režiséri slovenskej a českej kinematografie. Napísal scenáre napríklad k filmom *Signum Laudis*, *Mŕtvi učia živých*, *Tichá bolesť* režiséra Martina Hollého, *Stíny horkého leta* Františka Vláčila, *Iná láska* Dušana Trančíka, *Je třeba zabít Sekala* a *O rodičích a dětech* Vladimíra Michálka.

Za scenár k snímke *Je třeba zabít Sekala* získal cenu Českej filmovej akadémie Český lev.

Filmografia:

[O rodičích a dětech \(2008\)](#)

[Pískovna \(2004\)](#)

[Je třeba zabít Sekala \(1998\)](#)

[Na lavici obžalovaných justice \(1998\) \(TV seriál\)](#)

Tichá bolest (1990)

[Cesta na Jihozápad \(1989\)](#)

[Outsider \(1986\)](#)

[Iná láska \(1985\)](#)

[Prodloužený čas \(1984\)](#)

[Mŕtvi učia živých \(1983\)](#)

[Signum laudis \(1980\)](#)

[Paragraf 224 \(1979\)](#)

[Postavení mimo hru \(1979\)](#)

[Hrozba \(1978\)](#)

[Stíny horkého léta \(1977\)](#)

[Claim na Hluchém potoce \(1971\)](#)

[Kaňon samé zlato \(1971\)](#)

[Poslední výstřel Davida Sandela \(1971\)](#)

[Sedm havranů \(1967\)](#)

[Horký vzduch \(1965\)](#)

Ján Kováčik, producent

V roku 1994 založil produkčný dom FORZA, ktorý sa v priebehu desiatich rokov zaradil medzi najprestížnejšie spoločnosti v oblasti slovenského šoubiznisu.

FORZA sa špecializuje na eventovú, televíznu a muzikálovú tvorbu na Slovensku aj v Česku.

Od svojho vzniku produkuje pôvodné aj licencované televízne relácie a šou programy ako napríklad: *Clever*, *Hurikán*, *Nočné lampy*, *Sedmička*, *Zahod' starosti*, *Zlatý kliniec 2001*, *Modelka roka 2001*, *40 L+S*, *Aurel*, súťaže krásy *Miss*, divácka hudobná anketa *Slávik*, letný festival populárnej hudby *Okey leto*.

Je spolumajiteľom bratislavského divadla Štúdio L+S a pražských divadiel Broadway a Hybernia. Producentsky sa podieľal na uvedení úspešných muzikálov ako *Krysař*, *Nieкто to rád horúce*, *Kleopatra*, *Rebelové*, *Traja mušketieri*, ktoré sa s úspechom hrali v bratislavskom divadle Nová scéna.

Kováčik vstúpil aj do hudobného biznisu, a to vytvorením vydavateľstva Forza Music, ktoré má na svojom konte niekoľko desiatok zlatých, platinových aj diamantových platní. V jeho katalógu dominujú slovenské interpretácie. Od roku 2002 je výhradným reprezentantom svetového gigantu Warner Music International na území Slovenska.

Krokom do filmového umenia a priemyslu bol producentský vstup do Medzinárodného filmového festivalu Artfilm Trenčín – Trenčianske Teplice.

Film *Pokoj v duši* je prvou filmovou lastovičkou produkčného domu Forza.

Martin Štrba, kameraman

V rokoch 1976 – 1980 študoval fotografiu na Strednej umelecko-priemyselnej škole v Bratislave a odtiaľ prešiel priamo na pražskú FAMU, kde v roku 1985 absolvoval katedru kamery.

Na svojom konte má už desiatky filmov. Kameru vzal do svojich rúk napríklad pri filmoch Martina Šulíka *Neha*, *Všetko, čo mám rád* a *Záhrada*. Za obrazovou stránkou stál aj pri snímkach ako *Je třeba zabít Sekala* a *Anděl Exit*, *Babí léto*, *O rodičích a dětech* režiséra Vladimíra Michálka, spolupracoval aj so známymi ženskými režisérkami Věrou Chytilovou na filme *Hezké chvílky bez záruky* a s Michaelou Pavlátovou na filme *Neverné hry*.

Za televízny seriál *Záchranáři* Vladimíra Michálka získal cenu Literárneho fondu IGRIC za tvorivý kameramanský prínos. Odniesol si ju aj za film Martina Šulíka *Orbis Pictus*.

Za filmy *Je třeba zabít Sekala* a *Anděl Exit* získal cenu akademikov Český lev.

Filmografia:

1991: [Neha](#)

1992: [Všetko čo mám rád](#)

1994: [Na krásnom modrom Dunaji](#)

1995: [Záhrada](#)

1997: [Orbis Pictus](#)

1998: [Je třeba zabít Sekala](#)

1998: [Rivers of Babylon](#)

1998: [Stůj, nebo se netrefím](#)

1999: [Eliška má ráda divočinu](#)

1999: [Praha očima...](#)

2000: [Anděl Exit](#)

2000: [Krajinka](#)

2001: [Babí léto](#)

2003: [Neverné hry](#)

2003: *Hezké chvílky bez záruky*

2005: [Slněčný štát](#)

2008: **O rodičích a dětech**

2008: **Děti noci**

Michał Lorenc, hudobný skladateľ

Poľský hudobný skladateľ spolupracoval s mnohými známymi poľskými režisérmi ako napríklad Maciej Dejczer, Filip Bajon, Wladyislaw Pasikowski, Jan Jakub Kolski, Dorota Kedzierawska.

Zložil hudbu už k 150 filmom, seriálom či dokumentárnym snímkam a divadelným predstaveniam napríklad aj k slovensko-poľskému filmu *Jahodové víno*, ktoré sa do našich kín dostalo minulý rok.

Spolupracoval aj s českým režisérom Vladimírom Michálkom na filmoch *Je třeba zabít Sekala*, *Babí léto*, *O rodičích a dětech* alebo na slovenskom seriáli *Záchranáři*, takže aj v našich končinách je jeho hudba už divákovi známa.

Získal množstvo národných aj zahraničných cien.

V roku 1996 pol roka pracoval v Los Angeles s kultovým režisérom Bobom Rafelsonom. Hudba, ktorú zložil k jeho filmu *Krv a víno* bola nominovaná na Oscara.

Americký prestížny magazine *Variety* ho prirovnal k slávnemu americkému skladateľovi Aaronovi Coplandovi.

Filmová hudba:

2007: [Jahodové víno](#)

2003: [Symetrie](#)

2003: *Záchranáři*

2001: [Babí léto](#)

2000: [Zólty szalik](#)

1991: *Zakochani*

1998: [Je třeba zabít Sekala](#)

1997: [Bastard](#)

1997: [Krv a víno](#)

1996: [Pokušení zabít](#)

1996: [Poznan '56](#)

1993: [A Magzat](#)

1991: [Joseph Conrad](#)

1991: *Kroll*

1989: [300 mil do nieba](#)

HERCI

Attila Mokos

Vo filme Pokoj v duši hrá hlavného hrdinu Tóna Pánika.

Na VŠMU v Bratislave úspešne absolvoval odbor herectvo v roku 1993. No už v roku 1984 nastúpil ako herec elév do profesionálneho Divadla Thália v Košiciach. Bezprostredne po skončení vysokej školy nastúpil do Jókaiho divadla v Komárne, kde ako člen umeleckého súboru pôsobí nepretržite doteraz. Dostáva tu množstvo dobrých a náročných hereckých príležitostí.

Za úspešné stvárnenie niektorých svojich postáv získal cenu Ferenczy Anna.

Od roku 1994 pôsobil šesť divadelných sezón ako umelecký vedúci súboru.

Nie je mu neznámy ani film. Účinkoval v napríklad v *Prípade na vidieku* Stanislava Párnického, v *Krajinke* Martina Šulíka, v *Krutých radoostiach* Juraja Nvotu, v *Démonoch* Roberta Švedu. Hlavnú postavu stvárnil aj v slovensko-maďarskej snímke *Marhuľový ostrov*, ktorý sa má dostať do našich kín ešte tento rok. Hrá aj vo filme *Nedodržaný sľub*, ktorý má mať premiéru na jar tohto roka.

Za hlavnú úlohu v študentskom filme *Ďalšie dejstvo* získal prémiu literárneho fondu IGRIC za herecký výkon.

Filmografia:

2009: Nedodržaný sľub

2009: Marhuľový ostrov

2009: Pokoj v duši

2007: Démoni

2002: Kruté radosti

2000: Krajinka

1993: Prípád na vidieku

Roman Luknár

Vo filme Pokoj v duši hrá Tónovho kamaráta, miestneho podnikateľa Štefana.

V roku 1987 absolvoval štúdium herectva na VŠMU. Bol členom Divadla pre deti a mládež v Trnave a Divadla Astorka Korzo '90.

Napriek hviezdnej hereckej kariére sa rozhodol v roku 1991 pre odchod. Odvtedy žije v španielskom Madride. a podarilo sa mu uchytiť sa v hereckej branži.

Hral v mnohých slovenských, českých, španielskych a maďarských inscenáciách a filmoch.

Za postavu Jakuba vo filme *Záhrada* bol nominovaný na Českého leva 1996 za hlavnú mužskú úlohu.

Filmografia:

1985: [Kára plná bolesti](#)

1987: Pravidlá kruhu

1988: [Štek](#)

1989: [Chodník cez Dunaj](#)

1990: [Let asfaltového holuba](#)

1994: [Vášnivý bozk](#)

1995: [Záhrada](#)

1996: *A tiro limpio, r. Jesús Mora, Španielsko*

1996: *Malena es un nombre de tango, r. Gerardo Herrero, Španielsko*

- 1996: *Menos que cero*, r. Ernesto Tellería, Španielsko
- 1998: *Un Buen novio*, r. Jesús R. Delgado, Španielsko
- 2000: [Jadvigin vankúšik](#) (*Jadviga párnája*), r. Krisztina Deák, Maďarsko
- 2002: *Guerreros / Warriors*, r. Daniel Calparsoro, Španielsko
- 2002: *Rencor / Rancour (Zloba)*, r. Miguel Albadejo, Španielsko
- 2003: *Los Novios búlgaros / Bulgarian Lovers*, r. Eloy de la Iglesia, Španielsko
- 2003: [Pokrvné vzťahy](#)
- 2004: [Duše jako kaviár](#)
- 2004: [O dve slabiky pozadu](#)
- 2006: [Kráska v nesnázích](#)
- 2007: [Medvídek](#)
- 2008: *Nestyda*

Helena Krajčiová

Vo filme Pokoj v duši hrá Tónovu manželku Máriu.

Vyštudovala konzervatórium a VŠMU. Už počas štúdia dostala niekoľko hereckých príležitostí na divadelných doskách. Krátko na to sa stala členkou Slovenského národného divadla. Hoci tu vytvorila mnoho výrazných postáv napríklad v *Tančiarni*, *Sekretárkach*, *Dome nad oceánom* či *Čerticiach*, teda v najvychytenejších tituloch, dala výpoveď a odišla na voľnú nohu.

V súčasnosti účinkuje v Slovenskom národnom divadle, na Novej scéne, v Štúdiu L+S a hostuje v HaDivadle v Brne. Na Novej scéne si zahrála hlavnú postavu v muzikáli *Hello, Dolly!*.

Spolupracovala napríklad s Petrom Lipom a vystupuje tiež so skupinou Fragile, kde sedem hudobníkov a hercov spieva "a capella", teda bez sprievodu hudobných nástrojov.

V roku 2004 získala hereckú cenu Talent.

Momentálne je vychytenou seriálovou herečkou. Hrá Scarlet Balážiková - referentku na malej policajnej stanici v seriáli televízie JOJ *Profesionáli*, v *Paneláku* stvárňuje barmanku. Zahrála si aj v seriáloch TV Markíza *Áno, miláčik* a *Ordinácia v ružovej záhrade*.

Filmografia – seriály:

["Áno, miláčik!"](#)

"Panelák"

"Profesionáli"

["Ordinácia v ružovej záhrade"](#)

Robert Więckiewicz

Vo filme Pokoj v duši hrá Tónovho kamaráta, úspešného podnikateľa Petra.

Więckiewicz je poľská divadelná a filmová hviezda. Debutoval ešte v 90. rokoch a odvtedy v jeho filmografii rýchlo a úspešne pribúdajú ďalšie a ďalšie tituly.

Výrazne zažiaril v postave gangstera Blachu vo filmovom hite *Korunný svedok* a v nadväzujúcom seriáli. Hlavnú úlohu kriminálnika si zahral aj v komédii *Vinci* (2004) Juliusza Machulského.

Jeho herecký talent si okrem divákov všímajú aj kritici, vďaka ktorým má už na svojom konte niekoľko ocenení. Medzi ostatné patrí napríklad Najlepší poľský herec 2007 na Medzinárodnom filmovom festivale Gdansk, Najlepší herecký výkon na MFF Festroia Setúbal či poľská národná filmová cena Orol.

Filmografia:

1991: [Ferdydurke](#)

1999: [Ogniem i mieczem](#)

2000: [M jak miłość](#)

2001: [Pieniądze to nie wszystko](#)

2002: [Superprodukcja](#)

2002: [Samo Życie](#)

2003: [Fala zbrodni](#)

2003: [Ciało](#)

2004: [Vinci](#)

2004: [Kryminalni](#)

2005: [Oficer](#)

2006: [Francuski numer](#)

2007: [Grom](#)

2007: [Południe-Północ](#)

2007: [Świadek koronny](#)

2007: [Odwrócenie](#)

2008: *Wino truskawkowe*

2008: *Lejdis*

2008: *Zwerbovana miłość*

2008: *Troja*

Jan Vondráček

Vo filme Pokoj v duši hrá rímsko-katolíckeho kňaza Mareka, Tónovho kamaráta.

Je členom pražského Divadla v Dlouhé. Za herecký výkon za postavu Lelia v *Luhárovi* získal prestížnu Cenu Alfréda Radoka.

Na plátne sa objavil vo filmoch *Návrat ztraceného ráje*, *Sametoví vrazi* či *Slničný štát* Martina Šulíka. Účinkoval vo viacerých televíznych filmoch a v seriáli televízie NOVA *Světla pasáže*.

Filmografia:

1993: Majdalenka ve Sklenené říši

2002: Z rodinného alba

2005: Slničný štát

2005: Sametov vrazi

2007: Světla pasáže

SLOVO REŽISÉRA VLADA BALKA

Téma a prostredie

filmu Pokoj v duši sú číro slovenské. Napriek tomu film môže prekročiť hranice vzniku a môže osloviť divákov i v zahraničí. Hoci v hranom filme debutujem, mám niekoľkoročné skúsenosti ako režisér dokumentárnych filmov, ktoré sa mi, dúfam, podarilo zúročiť v autenticite rozprávania tohto príbehu.

Žáner

Zámerom tohto filmu nie je autentické zachytenie súčasnosti (skutočnosti) v dokumentárnom zmysle, ale tvorivá a originálna reflexia obdobia, ktoré žijeme. Pokúša sa reagovať na paradoxy doby tesne po vstupe do Európskej únie v kontraste s národnou tradíciou. Film rozpráva príbeh o ľuďoch žijúcich na Slovensku, v krajine v srdci Európy na počiatku 21. storočia. Slováci sú národ baladický a súčasne hrdý, a práve hrdosť im nedovoľuje prejavovať svoje emócie. Všetky svoje životné drámy riešime rúzne. V tomto príbehu si každá z postáv nesie svoj podiel viny. Všetci sme si vytvorili svoj uzavretý systém, ktorý nám umožňoval prežiť v časoch komunistickej diktatúry a je čoraz ťažšie z tohto systému vzťahov vystúpiť.

Lokácie

Nakrúcali sme v Čiernom Balogu, v priestore, kde kopce sú malebné, ale ich strmosť jasne hovorí o tvrdom živote miestnych ľudí. Na druhej strane cez postavu Petra ukazujeme výrazný kontrast dynamicky sa rozvíjajúceho veľkomesta, ktoré preberá všetky pozitíva i negatíva miest západnej Európy. Dedina aj veľkomesto hľadajú svoju identitu v nových podmienkach stredoeurópskeho „karpatského kapitalizmu“. To je veľmi špecifické, ale pre občanov západnej Európy veľmi inšpiratívne. Mojim zámerom bolo zachovať

autentickosť prostredia s minimom dekoračných úprav, sprostredkovať divákovi pocit „tu a teraz“.

Štýl a forma

Strmosť kopcov akoby chránila tradíciu, ktorá je v tomto kraji nezmazateľná. Oko mestského človeka sa vyžíva v kráse, romantike tohto kraja, ale nevidí drámu, často nepredstaviteľné príbehy, odohrávajúce sa za plotmi, za dverami na pohľad jednoduchých domov. V každom z nich vládne patriarchát, tradícia pytliactva, ale i verného priateľstva, dnes veľmi zriedkavého, priateľstva na celý život. Obrazová zložka filmu nie je dominantná, plne sa podriaduje rozprávaniu príbehu. Zábery malebnej krajiny strieda kamera, ktorá, ako pozorovateľ, sleduje autentický príbeh, skrytý za dverami domov.

Casting

Pri výbere hercov som kládol dôraz na ich uveriteľnosť pri stvárnení danej postavy. Máme štyri veľmi výrazné mužské postavy, vek okolo štyridsať. Sú to chlapi z drsného horského prostredia, ktorých tváre nie sú udržiavané pánskou kozmetikou. Čítame v nich každú radosť i prehru. Skôr ako známe tváre som preferoval dobrý herecký výkon i keď menej známych alebo neznámych hercov. Každá postava má totiž veľmi zložitý, pre herca nie jednoznačný charakter.

ROZHOVORY

Režisér filmu Pokoj v duši Vlado Balko

Prečo ste sa rozhodli nakrútiť film o mužoch štyridsiatnikoch? Čím vás lákala táto téma?

Dôvod bol veľmi jednoduchý. Mám krátko po štyridsiatke. Po mnohých dokumentoch, televíznych seriáloch, či programoch je toto môj vstup na teritórium hraného filmu, na ktorý som čakal 20 rokov. Preto som chcel začať tým, čo mám prežité a zároveň nakrútiť slovenský film o Slovensku. Príbeh mužov tejto vekovej kategórie ponúka možnosť čo najpresnejšieho obrazu našej reality. Nemoralizujeme ani nekritizujeme, nezosmiešňujeme ani neplačeme. Ide nám o autenticnosť. Dnešní štyridsiatnici sú presne tí, čo si pamätajú na staré „zlaté“ časy socializmu a zároveň sa museli konfrontovať s niečím pre strednú Európu špecifickým, vznikom tzv. karpatského kapitalizmu.

Keďže je film o mužoch, bude výhradne pre mužov a teda pánsky film?

Myslím si, že nie. Veď veľa žien žije v nejakom zväzku s takýmito pánmi, spoločne vychovávajú deti a zakladajú rodiny, tradične silnú súčasť slovenskej špecifickej reality. Je to chlapecký film, ktorý sa pokúša nadviazať na tradíciu slovenských filmov režiséra Martina Hollého. Pre mňa je to veľký vzor a myslím si, že keby sa narodil v inej krajine, dnes by na jeho poličke v pracovni sadal prach na niekoľko Oscarov.

Príbeh filmu Pokoj v duši sa odohráva na pozadí drsnej scenérie hôr okolo Čierneho Balogu. Prečo ste sa rozhodli pre takéto netypické prostredie a nie povedzme pre mesto?

Pretože tam sa rodí tradícia. Napríklad v našom hlavnom meste žije málo typicky mestského obyvateľstva. Sú to ľudia z dedín či malých miest, ktorí si sem

priniesli všetky svoje návyky a snažia sa prispôbiť. Nie vždy úspešne. Drsné prostredie hôr som zvolil preto, aby sme do príbehu dostali atmosféru typicky slovenskú – a ja ju milujem – drsnosť prírody a strmosť kopcov v údoliach a zároveň baladickosť v duši.

A prečo ste si vybrali práve Čierny Balog?

Chodil som tam päť, šesť rokov za našim producentom a priateľmi. Čierny Balog je veľmi zvláštne miesto. Je iný ako ostatné dediny na Slovensku. Už iba napríklad tým, že má 13 osád a každá rodina má svoje prímenie. Súčasne je v ňom čosi typicky slovenské. Filmovať som teda išiel do známeho prostredia. Poznal som nielen železničnú stanicu, ale aj miestne tradície, pravidlá. Ľudia tam majú veľmi blízke vzťahy a to som chcel dostať aj do filmu. Ľudia sú tam síce drsní a priami, ale majú veľké srdcia a nie je ľahké ich získať. Pravdaže, mohli sme nakrúcať kdekoľvek inde, ale Balog je zaujímavý aj svojim umiestnením a prírodou.

Balog je aj pretkaný tradičnými slovenskými záležitosťami – či už sú to poľovačky, obchod s drevom, chlapský patriarchát, slivovica resp. malinovica, viera.

To je každodenná realita ľudí na Slovensku. Treba si uvedomiť, že Bratislava nie je typické Slovensko. To začína až 30 kilometrov severovýchodne od nej. Robil som jeden televízny program a rok som bol vkuse na cestách po našej krajine. Objavil som dediny, o ktorých mnohí ani netušia, že existujú. Čo ma mrzí, je práve to, že veľa ľudí najmä z veľkých miest dokáže kvetnato hovoriť o nejakom malom ostrove v Indickom oceáne, ale o dedinke z ktorej pochádzajú ich rodičia, vedia akurát to, že tam nie je benzínová pumpa.

Ako sa vám nakrúcalo v lesoch?

Mal som ich celé pochodené s domácimi chlapmi. Príroda je tam taká čistá, že keď ste v nej, nenájdete tam žiadne znaky civilizácie – z lesa nevidíte vysoké elektrické vedenie či komíny, nič vás tam teda nevyruší. A toto čaro prírody vplývalo aj na nakrúcanie. Obvykle po týždni alebo dvoch vznikne na filmovačke ponorková choroba, ale tu sa neprejavila. Aj herci hovorili, že toto nezažili pri žiadnom nakrúcaní. Keď sme prešli na tri dni nakrúcať do Bratislavy, všetci ma už prosili, aby sme sa vrátili späť na Balog. A keď sme dokončili nakrúcanie, o dva dni skôr ako bolo v pláne, herci ma prehovárali, aby sme ešte dačo natočili, pretočili. Jednoducho tam ešte tie dva dni chceli zostať.

V snímke účinkujú herci zo Slovenska, Česka aj Poľska. Prečo ste sa rozhodli pre takýto mix?

Bola to nevyhnutnosť. Na Slovensku je hercov okolo štyridsiatky ako šafranu a tí, ktorí sú, nám nemusia vyhovovať charakterovo k danej postave. No ako hovorím, my štyridsiatnici sme vzácny druh. Analyzovali sme tento problém s dramaturgičkou filmu Janou Skořepovou a myslíme si, že je to spôsobené faktom roku '89. Vtedy prišli zásadné zmeny a s nimi spojené neistoty, ktoré poznačili hlavne kultúru.

Veľa hercov sa pod tlakom zmien vrhlo na podnikanie. Skončili školu a ich záujmom prestala byť neistá kariéra v divadle. Tak sa vrhli napríklad do reklamných agentúr.

Ako ste sa dostali k poľskej hereckej hviezde Robertovi Więckiewiczovi?

Do Poľska sme sa pôvodne vybrali na stretnutie so známym hercom Olafom Lubaszenkom. On má však okrem herectva aj režisérske ambície a deň pred našim stretnutím mu prideliť grant na film, takže v dobe, keď sme my mali naplánované nakrúcanie, on pracoval na svojom filme. Boli sme z toho smutní a pýtali sme sa, čo teraz? A ako sme boli v kastingovej agentúre, pozeral som sa cez plece jednej pracovníčke, ktorá si v počítači listovala medzi fotkami poľských

hercov. Zrazu som z diaľky uvidel tvár, a povedal som si, to je teda výzor! Tá pani sa na mňa udivene pozrela a opýtala sa ma: „Vy ho nepoznáte? Veď to je Robert Więckiewicz!“ V Poľsku je obrovskou hereckou osobnosťou.

Ako teda reagoval na vašu ponuku?

Tým, že si váži svoju prácu a dáva si pozor na to, aby neúčinkoval reklamách, ale aby čisto pracoval len na svojom hereckom postavení, dal si podmienku, že chce vidieť scenár. A keďže sa mu páčil, ponuku prijal.

Kam všade ste mali na pláne ísť hľadať hercov pre Pokoj v duši?

Chcel som ísť k našim susedom, ku ktorým máme blízko, aby pochopili, o čo vlastne v našom filme ide. Nechcel som ísť na Západ. Chcel som nájsť tých pravých hercov a ukázať, že aj takéto osobnosti tu, v strednej Európe, máme.

Vyberali ste plánovane herecké tváre, ktoré nie sú až také známe verejnosti, aby mohli čisto stvárniť vašu postavu?

Vo filmoch chcem autenticitu. Sú dva druhy filmárov – tí, ktorí robia film pre film, hrajú sa s filmom, vytvárajú nový filmový jazyk, a potom sú režiséri, ktorí majú film radi ako skutočnosť, ukazujú realitu. Ja som v tej druhej kategórii. Mne išlo o to, aby diváci hercom verili, aby herci nielen dobre hrali, ale aby sedeli do prostredia, aby mali autentický prejav.

Ako ste sa k tomu s hercami prepracovali?

Napríklad herec Attila Mokoš sa musel okrem iného pre hlavnú postavu Tóna naučiť strieľať z ozajstnej poľovníckej pušky. Chcel som totiž, aby herci zažili drsnosť prostredia, v ktorom sme nakrúcali a v ktorom sa dej odohráva. Chcel som, aby sa pred kamerou správali ako skutoční miestni ľudia. Aj preto som

Attilu poslal do lesov, poľovníci ho naučili, ako správne držať pušku a ako z nej strieľať. On ju vo filme drží ako ozajstný chlap, a nie ako človek z mesta. Takže keby sa dnes z Attilu stal poľovník, ja by som sa tomu nečudoval.

Je vo filme autentické naozaj všetko? Napríklad jeleň na poľovačke či bitky medzi postavami?

Chcel som, aby jeleň v našom filme vyzeral ako ozajstný jeleň, nie ako jeleň zo zoolologickej záhrady. Do nakrúcania som zapojil druhý štáb, ktorý mal za úlohu sledovať jeleňa. Chodili po lesoch a niekoľko dní naňho striehli. Veľká vďaka patrí miestnym lesníkom, ktorí nám veľmi pomohli. Jeleňa vycvičili tak, že mu dávali na to isté miesto krmivo, aby tam pravidelne chodil. Aj napriek tomu to však bolo náročné. Náš jeleň raz prišiel, raz neprišiel. Štáb na neho čakal aj celú noc do rána a jeleňa nikde nebolo. A potom zase jeleň prišiel, keď už mal štáb zabalenú celú techniku. Napokon sa však krásneho paroháča našťastie podarilo vystopovať a nakrútiť s ním niekoľko záberov.

A áno, prizvali sme si aj profesionálnych českých kaskadérov, ktorí účinkujú aj v amerických filmoch. Ja som však chcel, aby všetko zahrli herci. A tak sa aj stalo. Kaskadérov sme mali ako odborných poradcov. Hercov naučili, ako sa majú biť, aby vyzerali presvedčivo, ako sa majú tváriť, keď dostanú pár rán, ako dať chlaskú facku, aj ako vypadnúť z vlaku tak, aby si neublížili. Herci to brali ako dobrú skúsenosť.

Herec Attila Mokos

Vo filme Pokoj v duši hrá hlavnú postavu Tóna.

Prečo ste sa rozhodli vziať úlohu vo filme Pokoj v duši?

Zúčastnil som sa kastingu. V snímke sú štyri mužské postavy a ja som dúfal, že môžem uspieť aspoň v nejakej menšej. Keď ma vybrali na hlavnú postavu, bolo to pre mňa veľké prekvapenie. Naozaj som s tým nerátal. A potom už nebola otázka, či vziať túto úlohu. Navyše, keď som čítal scenár, vycítil som z neho, že v mojej postave ide o silný osud človeka a to ma ako herca v dobrom zmysle provokovalo. Cítil som šancu.

Vaša postava Tóna, ktorý sa vracia z väzenia je psychologicky náročná. Tóno prežíva rôzne pocity – od radosti zo slobody až po odcudzenie sa vlastnej rodiny. Ako ste sa do tejto postavy dostávali, aby ste ju vierohodne znázornili?

Nepýtal som sa väzňov, aký je to pocit, keď vyjdete z basy. Pracoval som ako vždy so svojimi emóciami, prežitými skúsenosťami, ktoré sú v mozgu zachytené. Pamäťové bunky sa prebudili a aj keď som reálne nikdy za mrežami nebol, vedel som si prestaviť pocity Tóna. Bol som totiž dva roky na vojne, a keď som sa prvýkrát po siedmich mesiacoch prechádzal cez brány a išiel domov, bolo to akoby som vychádzal z pekla. Pocit slobody bol vzrušujúci. Je to ťažko pomenovateľné.

Bola teda pre vás ako herca postava Tóna náročná?

Samozrejme. Zahrať človeka, ktorý v sebe dusí veľa vecí, nie je jednoduché. Tóno totiž hneď na začiatku vyjde z väzenia s veľkou ťarchou, a celý ten film to ťahá so sebou.

Ako ste si porozumeli s hereckými kolegami Romanom Luknárom, Janom Vondráčkom a Robertom Więckiewiczom?

S Robertom Więckiewiczom som sa stretol po prvýkrát. On sa snažil v svojej rodnej poľštine nájsť slovenské slová, ja také, aby im zase on rozumel. Po pár dňoch už padli všetky bariéry. Skvele sme si rozumeli počas roboty aj v súkromí. Mali sme veľmi otvorenú a ľudskú komunikáciu. vynikajúce bolo, ako sme si ako dvaja ľudia, ktorí rozprávajú inými jazykmi, úžasne porozumeli.

Ako sa vám nakrúcalo v Čiernom Balogu?

Pre mňa to bol veľký zážitok. Na vojne som bol v Brezne, poznal som teda túto oblasť. Je fascinujúca ľuďmi aj prírodou. Na nakrúcanie mám veľmi dobré spomienky. Stala sa nám taká zvláštna vec. Keď sme sa po mesiaci nakrúcania v Balogu presunuli do Bratislavy, hoci len na štyri dni, bol to pre nás šok. Po troch dňoch nakrúcania v hlavnom meste, kde bolo v lete veľmi teplo a veľa ruchu, sme boli všetci zo štábu vyčerpaní. Každý sa tešil, že sa vrátíme späť do Balogu. Tam je ten pokoj v duši. Bratislava bola studená sprcha.

Ako sa vám spolupracovalo s ľuďmi priamo z Čierneho Balogu, ktorí s vami vo filme hrali?

Všetci domáci boli veľmi milí. Aj kamarátstva sa zrodili. Oni cítili hrdosť, že sa nakrúca práve v ich mestečku. My herci sme cítili akúsi ľarchu zodpovednosti, že nemôžeme týchto ľudí sklamať, že musíme splniť ich očakávania.

Väčšinou hráte v divadle. Ktoré herectvo – divadelné alebo filmové je vám bližšie?

V divadle žijem už 20 rokov, takmer každý deň. Pre mňa je stáť pred kamerou čosi úplne iné. Človek vtedy potrebuje iné danosti ako v divadle, inú hereckú techniku, inú formu sústredenia. To sa pravdaže treba naučiť. Len málo ľudí dostane taký dar od Boha. Pravdou je, že už som sa zopár ráz vo filme objavil,

nebolo to pre mňa teda niečo úplne nové, ale aj tak som sa vo vnútri na to musel pripraviť.

A keď ste študovali herectvo, mali ste ambície vyniknúť vo filme?

Keď niekto ide študovať na Vysokú školu múzických umení, rozmýšľa azda iba nad divadlom. A keď herec dostane šancu stáť pred kamerou, je to veľký dar.

Herec Roman Luknár

Vo filme Pokoj v duši hrá miestneho podnikateľa Štefana.

Čo vás presvedčilo vziať úlohu vo filme Pokoj v duši?

Scenár.

Čím vás tak veľmi zaujal? Tým, že rozpráva príbeh štyroch chlapov?

Oslovilo ma, ako bol scenár napísaný. Hneď som si vedel predstaviť obrazy. A potom, pravdaže ma zaujal aj ľudský príbeh filmu – a že zrazu rozprávame o mieste, ktoré je v strede Európy, a nikto takmer nevie, aký sa tam žije život. Veď Čierny Balog funguje ako samostatný mikroštát. Keď už sme v Európskej únii, mali by sme vedieť, aké miesta nás obkolesujú a ukazovať ich aj iným. Musíme sa naučiť vážiť si to, čo máme doma.

Niektorí herci tvrdia, že hrať negatívne postavy je zaujímavejšie. A vaša postava Štefana veľa pozitív nemá.

K príbehu Pokoja v duši má táto postava najviac čo povedať, hlavne preto, že je protipólom hlavnej postavy. Odjakživa hrám zloduchov. Dobrého slušne vychovaného človeka sa hrá veľmi ľahko. Ale herecká práca spočíva v tom, že treba aj porozmýšľať a aj vymyslieť postavu. A na týchto zloduchoch sa dá veľa vymýšľať a človek teda tvorí. Základom všetkého je hľadanie, prečo je ten človek zlý. Vždy totiž existuje dôvod pre zlo. Všetci sme sa narodili nahí a čistí, niečo sa nám teda muselo v živote stať, aby sme sa obrátili k zlu. Človek má nejaké kódy v génoch po rodičoch, ale to, v akom prostredí vyrastá a čo z neho napokon v dospelosti vyrastie, to musím ako herec vypátrať. A keď to presne neviem, musím vymyslieť, čo sa tomu človeku stalo, prečo je zlý, prečo sa mstí, a či je od neho možné očakávať, že sa ešte zmení na dobrého.

Ako ste formovali postavu? Používali ste teda pamäťové bunky, veci, čo ste zažili, videli?

Presne o tom to je. V podstate je tvorba postavy akousi mozaikou toho, čo sme zažili, čo sa na nás prilepilo. Herec musí mať neustále oči aj uši otvorené a rozprávať sa s čo najviac ľuďmi, nech mu porozprávajú svoje príbehy. Je to trošku zneužívanie, ale potom máte veľa zažitého a tá postava sa dá ľahko tvoriť. Máte totiž z čoho čerpať hlinu na tú kovovú konštrukciu, a nakoniec z nej spravíte veľkú sochu.

Ako na vás zapôsobilo prostredie Čierneho Balogu, kde sa odohráva dej filmu?

Už som tam bol aj predtým. Pred dvoma rokmi som tam išiel na chatu, chlapcom som ukázal železničku, previezli sme sa po nej. A zrazu po dvoch rokoch som v tom vláčiku sedel pred filmovou kamerou.

Ako ste reagovali na drsnosť prostredia?

Tam je nielen drsná a krásna príroda, ale aj ľudia sú takí. Je to naozaj drsný kraj. Lenže tí ľudia sú duševne veľmi čistí a dobrí. Aj keď, zažili sme na vlastné oči, že dal chlap takú facku svojej žene, až ju zhodil na zem. No on potom nad ňou plakal a hovoril, že ju ľúbi. Ale naštvala ho. Pre nás „civilizovaných“ ľudí je to prekvapivé, ale to je drsný kraj, tam je to normálne.

Herečka Helena Krajčiová

Vo filme Pokoj v duši hrá Tónovu manželku Máriu.

Čím vás oslovila vaša postava manželky Tóna?

Hralo v tom svoju rolu viacero faktorov. Na mojej postave sa mi páčilo, že naozaj bolo čo hrať, cítila som, že je to dobrá príležitosť.

A nebola úloha unavenej sklamanej ženy, ktorá nevie, čo cíti jej manžel a súčasne mu nevie pomôcť, náročná?

To áno, bola pre mňa veľmi náročná.

Museli ste teda zúžiť za svoje limity?

Naozaj neviem, kde sú moje limity, takže na toto neviem odpovedať.

Ako ste formovali svoju postavu?

Neprechádzala som žiadnou prípravou alebo niečím špeciálnym. Vždy priamo na pľaci sme sa snažili s režisérom dospieť k spoločne akceptovateľnému riešeniu, ako určitú situáciu zahrať. Spoločne aj s ostatnými hercami sme to celé dávali dokopy tak, ako to bolo maximálne možné.

Okrem vás v hlavných úlohách vystupujú samí chlapi. Ako sa vám pracovalo v mužskom obklopení?

Bolo to príjemné, všetci sú dobrí herci. Hrala som iba s chlapmi, ale v štábe bolo samozrejme plno žien, takže rovnováha.

Film Pokoj v duši sa zdá byť chlapeckým filmom, myslíte si, že osloví aj ženské publikum?

Netrúfam si jednoznačne odpovedať. Ja až tak nerozdeľujem mužov a ženy. Nemyslím si, že sú medzi nami až také rozdiely, že by niečo zaujímalo len a len mužov a niečo zase naopak len a len ženy.

Filmovačku ste strávili v netypickom prostredí hôr a lesov v Čiernom Balogu. Ako ste sa tam cítili?

Bola som očarená tým krajom, nepoznala som ho predtým. To prostredie bolo pre mňa prenádherné. Aj domáci, s ktorými sme sa stretli, boli milí. Na čas, strávený v tom prostredí, spomínam veľmi veľmi dobre.

A ako domáci reagovali na vás, známu herečku?

Keď som prišla do Čierneho Balogu, už sa tam nejaký čas točilo, takže boli na hercov zvyknutí, správali sa k nám všetkým bez zábran, boli ochotní, milí, mnohí si s nami aj zahráli.

Český herec Jan Vondráček

Vo filme Pokoj v duši hrá katolíckeho kňaza Mareka, Tónovho priateľa z detstva.

Zahráli ste si farára, aj ste sa ním niekedy túžili naozaj stať?

Kedysi u mňa táto myšlienka bola. Krstili ma totiž, keď som mal 21 rokov a myslím si, že v tej prvotnej eufórii to chytá každého, nielen mňa. Pravdaže potom ma to prešlo. Dnes som 20 rokov ženatý a som za to rád. Navyše, jeden môj priateľ farár ma prehováral, aby som sa stal hercom. takže s farármi je istým spôsobom spätý celý môj život.

Takže postava farára sa vám teda hrala ľahko?

Bol som veľmi rád, že môžem hrať taký druh farára, aký ja poznám z prostredia mojich priateľov farárov. To nie je farár svätec, ani farár "blbeček", to je farár z reálneho života zbavený klišé. Je len málo filmov, v ktorom sú postavy farárov uveriteľné.

S hereckými kolegami ste sa stretli po prvýkrát. Ako sa vám spolupracovalo?

Aj napriek tomu, že sme sa videli po prvýkrát, po chvíľke nám bolo tak dobre, až som mal pocit, že sa poznáme odjakživa. Bolo to veľmi priateľské. Čas, ktorý sme strávili spolu medzi nakrúcaním, bol skvelý.

Ako ste sa cítili v Čiernom Balogu v obkolesení hôr?

Cítil som sa tam veľmi dobre, lebo som bol obklopený ľuďmi, s ktorými mi bolo dobre. Samozrejme, že som neprenikol úplne do toho pravého domáceho prostredia Čierneho Balogu, boli sme však na pár návštevách, a tí ľudia boli veľmi milí. Chudobnejšie kraje, ako je aj tento, majú vždy tú vlastnosť, že ľudia

sú v nich priateľskejší. Tí ľudia žijú v drsnom prostredí, a správajú sa omnoho lepšie, lebo vedia, že život nie je jednoduchý.

Takže na filmovanie máte samé príjemné spomienky?

Herci vždy hovoria: "Toto filmovanie bolo to najkrásnejšie, čo som zažil, a hral som spolu so skvelými hercami, všetko bolo super." Znie to ako klišé, ale teraz to tak naozaj nemyslím. Ja som počas nakrúcania nemal ani jediný deň, keď by vo mne vnútorne niečo zaškripalo. Všetko vychádzalo dobre. Celý ten čas som sa cítil ako medzi kamarátmi, a tak sa veľmi dobre pracuje. Človek potom nemá problém skúšať v rámci herectva veci, ktoré ešte neskúsil. A to je zásadné.

TLAČOVÉ SPRÁVY

Pokoj v duši sa prichádza do kín 29. januára!

Nový slovenský film **Pokoj v duši** už mieri do našich kín. Dorazí do nich už 29. januára 2009!

Cestu od prvotného nápadu až po poslednú klapku sa podarilo tvorcom prejsť za krátky čas – od prvého stretnutia producenta z Produkčného domu FORZA **Jána Kováčika** a režiséra **Vladimíra Balka** so známym scenáristom a bývalým poradcom prezidenta Václava Havla **Jiřím Křižanom** uplynuli len niečo vyše dva roky. Kameramanom filmu bol držiteľ dvoch Českých levov **Martin Štrba**.

V lete 2007 sa začalo nakrúcať. Štyridsať dní stačilo autorom snímky **Pokoj v duši** s podtitulom „príbeh o priateľstve a zrade“ na vytvorenie filmu, ktorý má ambíciu stať sa divácky atraktívnym filmom a kvalitou nadväzovať na tradíciu dobrej slovenskej kinematografie.

S hlavnými úlohami sa popasovali slovenskí herci **Attila Mokos**, **Roman Luknár**, **Helena Krajčiová**, český herec **Jan Vondráček** a poľská herecká hviezda **Robert Więckiewicz**.

Vo vedľajších postavách sa objavia aj český herec **Jaromír Hanzlík**, ktorý prišiel na nakrúcanie až zo Švajčiarka, a slovenskí herci **Viera Topinková**, **Ľubomír Paulovič** či **Ľubo Roman**. Do menších epizódnych postáv režisér obsadil ochotníkov z amatérskych divadiel v Brezne, Medzibrode a Ráztoke.

Prvá klapka filmu **Pokoj v duši** padla 2. augusta 2007, a posledná na konci septembra 2007. Na nakrúcaní sa podieľalo 65 členov štábu. V príbehu účinkovalo 32 hercov a 650 komparzistov. Nakrútilo sa 35-tisíc metrov materiálu

na 35 mm filmový negatív. Väčšina filmu sa realizovala v obci Čierny Balog a jej blízkom okolí. Týždeň sa filmovalo v Bratislave.

Tvorcovia sa rozhodli aj pre odvážne kaskadérske scény, vybrali sa na nakrúcanie do rómskej osady aj na výstup na vrch Vepor, snímali dokonca z vrtuľníka. Štáb absolvoval aj niekoľkodňové náročné čakanie na pasúceho sa jeleňa.

Príbeh filmu **Pokoj v duši** sa začína Tónovým príchodom z väzenia do rodnej dediny Čierny Hron. Tóno zisťuje, že sa odcudzil s manželkou, päťročného syna vôbec nepozná, a navyše si nemôže nájsť prácu, a už sa nechce živiť ako zlodej.

Marek aj Peter, verní priatelia z detstva, sa snažia Tónovi pri jeho návrate do normálneho života pomôcť, majú však svoje vlastné trápenia a musia hľadať svoje vlastné cesty, ako sa vysporiadať s tým, že ich predstavy o živote narážajú na tvrdú realitu. Tóno sa cíti sám a zúfalo hľadá východisko.

Dej sa odvíja na pozadí drsnej scenérie hôr so znakmi, ktoré sú pre túto oblasť stredného Slovenska typické – patriarchátom, pytlíactvom, rasovou neznášanlivosťou, krádežami dreva, ale aj silnou tradíciou súdržnosti rodiny, viery, priateľstva a lásky nesie všetky znaky klasickej drámy.

Téma a prostredie príbehu sú síce rýdzo slovenské, no napriek tomu má film ambície osloviť európske publikum. Pokúsi sa totiž reagovať na paradoxy doby tesne po vstupe do Európskej únie v kontraste s národnou tradíciou.

Pokoj v duši – film o mužoch aj pre ženy

Nový film **Pokoj v duši** vstúpi po prvý raz do našich kín 29. januára 2009. A jeho režisér **Vlado Balko** vďaka nemu po mnohých dokumentárnych snímkach či televíznych seriáloch vstupuje po prvý raz na teritórium hraného filmu. „Čakal som na to 20 rokov,“ hovorí.

Režisér sa rozhodol nakrútiť film o mužoch štyridsiatnikov aj preto, že on sám má krátko po štyridsiatke. „Chcem som začať tým, čo mám prežité,“ odôvodňuje. A zdôrazňuje, že chcel nakrútiť slovenský film o Slovensku.

Príbeh mužov tejto vekovej kategórie podľa neho ponúka najpresnejší obraz našej reality. „Dnešní štyridsiatnici sú presne tí, čo si pamätajú na staré „zlaté“ časy socializmu a zároveň sa museli konfrontovať s niečím pre strednú Európu špecifickým, vznikom takzvaného karpatského kapitalizmu. Nemoralizujeme ani nekritizujeme, nezosmiešňujeme ani neplačeme. Ide nám o autentickosť,“ vysvetľuje Balko.

Príbeh filmu **Pokoj v duši** sa začína Tónovým príchodom z väzenia do rodnej dediny Čierny Hron. Tóno zisťuje, že sa odcudzil s manželkou, päťročného syna vôbec nepozná, a navyše si nemôže nájsť prácu, a už sa nechce žiť ako zlodej. Verní priatelia z detstva, Marek aj Peter, sa mu snažia pri jeho návrate do normálneho života pomôcť, majú však svoje vlastné trápenia a musia hľadať svoje vlastné cesty.

Hlavné úlohy si zahrajú **Attila Mocos**, **Roman Luknár**, český herec **Jan Vondráček** a poľská herecká hviezda **Robert Więckiewicz**.

A hoci vo filme zohrajú jadro príbehu práve mužskí aktéri, režisér tvrdí, že **Pokoj v duši** nie je film len pre pánov. „Veď veľa žien žije v nejakom zväzku s takýmito pánmí, spoločne vychovávajú deti a zakladajú rodiny, tradične silnú súčasť

slovenskej špecifickej reality. Je to chlapecký film v tom zmysle, že sa pokúša nadviazať na tradíciu slovenských filmov režiséra Martina Hollého. Pre mňa je to veľký vzor a myslím, že keby sa narodil v inej krajine dnes by na jeho poličke v pracovni sadal prach na niekoľko Oscarov,“ hovorí Balko.

Príbeh filmu sa neodvíja v mestskom prostredí, naopak, dej sa odohráva na pozadí drsnej scenérie hôr. „Tam sa rodí tradícia. A odtiaľ sme do filmu čerpali typickú slovenskú atmosféru – drsnosť prírody a strmosť kopcov v údoliach a zároveň baladickosť v duši,“ vysvetľuje Balko.

Do filmu primiešal aj znaky, ktoré sú pre dejisko filmu, oblasť stredného Slovenska typické – patriarchát, pytlactvo, rasová neznášanlivosť, krádeže dreva, ale aj silná tradícia súdržnosti rodiny, viera, priateľstvo a láska. „Je to každodenná realita ľudí na Slovensku. Treba si uvedomiť, že Bratislava nie je typické Slovensko. To začína až 30 kilometrov severovýchodne od nej,“ zdôrazňuje Balko.

Téma a prostredie filmu Pokoj v duši síce pôsobia ako rýdzo slovenské, napriek tomu má však film ambície osloviť okrem domáceho aj európske publikum. Chce totiž reagovať na paradoxy doby tesne po vstupe do Európskej únie v kontraste s národnou tradíciou.

Nakrúcanie filmu Pokoj v duši bolo plné adrenalínu!

Tvorcovia nového slovenského filmu **Pokoj v duši**, ktorý vstúpi do našich kín už 29. januára, nemali vždy len pokojné chvíle pri nakrúcaní.

Uprostred drsnej hornatej prírody v okolí Čierneho Balogu sa totiž rozhodli aj pre náročné kaskadérske scény, absolvovali niekoľkodňovú naháňačku lesom za jeleňom či nakrúcanie z vrtuľníka.

Aj napriek poetickému názvu filmu **Pokoj v duši**, sa v ňom objaví niekoľko akčných scén bitiek najmä medzi hlavnou postavou herca Attilu Mokosa Tónom a miestnym podvodníckym podnikateľom Štefanom, ktorého hrá Roman Luknár.

Režisér Vlado Balko priznáva, že si prizval na spoluprácu profesionálnych českých kaskadérov, ktorí účinkujú aj v amerických filmoch. On však chcel, aby všetko zahrli herci. A tak sa aj stalo.

“Kaskadérov sme mali ako odborných poradcov. Hercov naučili, ako sa majú biť, aby vyzerali presvedčivo, ako sa majú tváriť, keď dostanú pár rán, ako dať chlapeckú facku, aj ako vypadnúť z vlaku tak, aby si neublížili,“ približuje Balko. Podľa neho to herci brali ako dobrú skúsenosť. Samotný režisér sa však miestami aj bál, hrozilo totiž riziko úrazu.

Nebezpečie však nehrozilo len pri prevádzaní bitiek.

Herec Attila Mokos sa musel pre hlavnú postavu Tóna napríklad naučiť strieľať z ozajstnej poľovnickej pušky.

„Chcel som, aby herci zažili drsnosť prostredia, v ktorom sa dej odohráva. Chcel som, aby sa pred kamerou správali ako skutoční miestni ľudia. Aj preto som Attilu poslal do lesov, poľovníci ho naučili, ako správne držať pušku a ako z nej strieľať. On ju vo filme drží ako ozajstný chlap, a nie ako človek z mesta. Takže

keby sa dnes z Attilu stal poľovník, ja by som sa tomu nečudoval,“ hovorí režisér filmu Vlado Balko.

Pre scénu skutočnej poľovačky však nestačili len poľovnícke zručnosti hlavného predstaviteľa. Tvorcom sa pred kameru muselo podariť dostať jeleňa.

„Chcel som, aby jeleň v našom filme vyzeral ako ozajstný jeleň, nie ako jeleň zo zoologickej záhrady,“ objasňuje Balko s tým, že do nakrúcania zapojil druhý štáb, ktorý mal za úlohu sledovať jeleňa.

„Chodili po lesoch a niekoľko dní striehli na jeleňa. Veľká vďaka patrí miestnym lesníkom, ktorí nám veľmi pomohli. Jeleňa vycvičili tak, že mu dávali na to isté miesto krmivo, aby tam pravidelne chodil,“ prezrádza režisér. Aj napriek tomu to však bolo náročné. „Náš jeleň raz prišiel, raz neprišiel. Štáb na neho čakal aj celú noc do rána a jeleňa nikde nebolo. A potom zase jeleň prišiel, keď už mal štáb zabalenú celú techniku,“ spomína Balko. Napokon sa však krásneho paroháča našťastie podarilo vystopovať a nakrútiť s ním niekoľko záberov.

Pokoj v duši vniesli tvorcovia aj do rómskej osady!

Tvorcovia nového slovenského filmu **Pokoj v duši**, ktorý vstúpi do našich kín už onedlho, 29. januára, zavítali počas nakrúcania aj do rómskej osady v okolí Čierneho Baloga, kde sa odohráva dej filmu.

Pre autenticitu nakrúcali reálne zábery rómskej osady aj s jej obyvateľmi. Aj keď by sa mohlo zdať, že nejde o nič výnimočné, zážitky režiséra Vlada Balka odtiaľto výnimočné sú.

Hoci poznal zvyky a tradície Rómov už predtým, keďže s nimi a o nich už film nakrúcal, zažil prekvapenie.

„Všetko v rómskej osade sme mali dohodnuté. Okrem jednej pani a jedného pána. A práve ten na mňa v momente, keď som k nemu podišiel, vytiahol hrdzavý nôž s tým, že okolo jeho domu nepôjdeme,“ rozpráva Balko, ktorý sa však nebál, pretože cítil, že všetko sa v pokoji vyrieši. A aj sa vyriešilo.

„Je to už kultivovaná osada. Oni tam majú svoje pravidlá a tie sa nesmú porušiť. Ani jedna, ani druhá strana ich nesmie porušiť. Keď to urobia, vedia, že príde trest aj aký bude. Tie pravidlá sa tam udržiavajú, a preto je tam pokoj. Sú slušní, stále sa nám zdravili,“ pokračuje Balko, ktorý objavil v rómskej osade talentovaného chlapca, ktorý si zahral malého zlodejčeka vo filme Pokoj v duši v scénach s hlavným predstaviteľom Attilom Mokosom.

„Volá sa František Puška, je to chlapec z osady, ktorého som si tam vybral spomedzi chlapcov. Bol by z neho dobrý herec. Je to veľký talent. Báječne svoju úlohu zvládol a to stál pred kamerou po prvý raz. Keby ďalej študoval alebo hral v divadle, mohol by sa vypracovať na dobrého herca,“ hovorí Balko.

Mokos hral väzňa, život za mrežami poznal

V novom slovenskom filme Pokoj v duši, ktorý sa dostane do našich kín už 29. januára, stvárnil hlavného hrdinu slovenský herec Attila Mokos.

Postava Tóna, ktorý vyjde po rokoch z väzenia a chce sa zaradiť do normálneho života, no chytá ho z toho zúfalstvo, nebola jednoduchá. A hoci Mokos nikdy nezažil reálnu „basu“, vedel sa vcítiť do svojej role. Zažil totiž, aké je to byť za mrežami, aj keď nie väzenskými.

“Bol som totiž dva roky na vojne, a keď som sa prvýkrát po siedmich mesiacoch prechádzal cez brány a išiel domov, bolo to akoby som vychádzal z pekla. Pocit slobody bol vzrušujúci,” hovorí Mokos, ktorý sa kvôli postave nepýtal väzňov, aké je to, keď človek vyjde z väzenia. “Pri postave som pracoval ako vždy so svojimi emóciami, prežitými skúsenosťami, ktoré sú v mozgu zachytené. Pamäťové bunky sa prebudili a aj keď som reálne nikdy za mrežami nebol, vedel som si prestaviť pocity Tóna,” zdôrazňuje.

Ale žeby si zahral hneď hlavnú postavu v novom slovenskom filme, vraj vôbec nedúfal. Pred nakrúcaním sa zúčastnil kastingu na niektorú zo štyroch mužských rolí.

“Dúfal som, že môžem uspieť aspoň v nejakej menšej,” hovorí skromne. Lenže on neuspel v menšej, ale hneď v tej najväčšej úlohe. “Keď ma vybrali na hlavnú postavu, bolo to pre mňa veľké prekvapenie. Naozaj som s tým nerátal,” vysvetľuje.

Na jeho postave sa mu páčilo najmä, že ide o silný osud človeka. “To ma ako herca v dobrom zmysle provokovalo. Samozrejme, zahrať človeka, ktorý v sebe dusí veľa vecí, nie je jednoduché. Tóno totiž hneď na začiatku vyjde z väzenia s veľkou ťarchou, a celý ten film to ťahá so sebou,” hovorí.

Napriek tomu, že jeho postava bola naozaj náročná, nakrúcanie bolo podľa jeho slov naozaj príjemné. Veľmi dobre si hneď porozumel s hereckým kolegom, poľskou hviezdou, Robertom Wieckiewiczom, s ktorým sa stretol po prvý raz. “Skvele sme si rozumeli počas roboty aj v súkromí. Mali sme veľmi otvorenú a ľudskú komunikáciu. Vynikajúce bolo, ako sme si ako dvaja ľudia, ktorí rozprávajú inými jazykmi, úžasne porozumeli,” spomína.

Veľkým zážitkom bolo pre Mokosa prostredie Čierneho Baloga, kde sa príbeh odohráva. “Táto oblasť je fascinujúca ľuďmi aj prírodou. Na nakrúcanie mám veľmi dobré spomienky. Stala sa nám taká zvláštna vec. Keď sme sa po mesiaci nakrúcania v Balogu presunuli do Bratislavy, hoci len na štyri dni, bol to pre nás šok. Po troch dňoch nakrúcania v hlavnom meste, kde bolo v lete veľmi teplo a veľa ruchu, sme boli všetci zo štábu vyčerpaní. Každý sa tešil, že sa vrátíme späť do Balogu. Tam je ten pokoj v duši,” uzatvára.

Luknár hrá rád najmä zloduchov

Herec Roman Luknár prišiel na nakrúcanie nového slovenského filmu Pokoj v duši zo Španielska, kde už dlhé roky žije. A v diele režiséra Vlada Balka sa mu ušla úloha miestneho podnikateľa, ktorý zarába veľké peniaze na nelegálnych obchodoch s drevom. Luknárovi však neprekážala jeho negatívna úloha. Práve naopak.

„K príbehu Pokoja v duši má táto postava najviac čo povedať, hlavne preto, že je protipólom hlavnej postavy,“ myslí si Luknár, ktorý odjakživa stvárňuje práve zloduchov. A pritom tvrdí, že by určite zvládol zahrať aj farára. „Ale dobrého slušne vychovaného človeka sa hrá veľmi ľahko. Ale herecká práca spočíva v tom, že treba aj porozmýšľať a aj vymyslieť postavu. A na týchto zloduchoch sa dá veľa vymýšľať a človek teda tvorí,“ zdôrazňuje.

Najviac ho pritom baví hľadať dôvod, prečo je jeho postava zlá. „Všetci sme sa narodili nahí a čistí, niečo sa nám teda muselo v živote stať, aby sme sa obrátili k zlu. Pri postave si musím vymyslieť, čo sa tomu človeku stalo, prečo je zlý, prečo sa mstí, a či je od neho možné očakávať, že sa ešte zmení na dobrého,“ hovorí.

Pri nakrúcaní ho podobne ako ostatných hercov očarilo prostredie Čierneho Balogu, kde sa dej filmu odohráva. Na vlastnej koži však pocítil drsnosť prostredie.

„Tam je nielen drsná a krásna príroda, ale aj ľudia sú takí. Je to naozaj drsný kraj. Lenže tí ľudia sú duševne veľmi čistí a dobrí. Aj keď, zažili sme na vlastné oči, že dal chlap takú facku svojej žene, až ju zhodil na zem. No on potom nad ňou plakal a hovoril, že ju ľúbi. Ale naštvala ho. Pre nás „civilizovaných“ ľudí je to prekvapivé, ale to je drsný kraj, tam je to normálne,“ uzatvára Luknár.

Krajčiová bola na pl'aci v mužskom obklopení

V čisto chlpskom kolektíve sa ocitla herečka Helena Krajčiová pri nakrúcaní nového slovenského filmu Pokoj v duši, ktorý vstúpi do našich kín už 29. januára.

Stvárňuje v ňom manželku hlavného hrdinu Tóna, Máriu, ktorá sa nevie dočkať návratu svojho manžela. Súčasne je jedinou ženskou postavou v celom filme. Ústrednými postavami sú totiž chlapi v podaní hercov Attilu Mokosa, Romana Luknára, poľskej hereckej hviezdy Roberta Wieckiewicza a českého herca Jana Vondráčka.

Krajčiová si teda naozaj nemohla sťažovať na hereckých kolegov. A sama priznáva, že s nimi bola spokojná.

“Bolo to príjemné, všetci sú dobrí herci. Hrala som iba s chlapi, ale v štábe bolo samozrejme plno žien, takže vládla rovnováha,” prezrádza Krajčiová s tým, že napriek množstvu mužských postáv a chlpských záležitostí ako pálenka či poľovačka, nie je film pokoj v duši len pre pánske publikum.

“Ja až tak nerozdeľujem mužov a ženy. Nemyslím si, že sú medzi nami až také rozdiely, že by niečo zaujímalo len a len mužov a niečo zase naopak len a len ženy,” hovorí.

Jan Vondráček chcel byť kňazom, teraz ho aspoň hrá.

Český herec Jan Vondráček, ktorý hrá v novom slovenskom filme Pokoj v duši, ktorý sa dostane do našich kín 29. januára, sa kedysi túžil stať farárom. Napokon si vybral hereckú kariéru, no farárske povolanie ho vo filmoch neminulo. V Pokoji v duši hrá rímsko-katolíckeho farára Mareka, Tónovho priateľa z detstva.

“Mal som myšlienku, že sa stanem farárom. Krstili ma totiž, keď som mal 21 rokov a myslím si, že v tej prvotnej eufórii to chytá každého, nielen mňa. Pravdaže potom ma to prešlo,” hovorí s úsmevom a s tým, že dnes je už 20 rokov ženatý a je tomu rád. “Navyše, jeden môj priateľ farár ma prehováral, aby som sa stal hercom. Takže s farármi je istým spôsobom spätý celý môj život,” prezrádza.

Postava sa mu podľa vlastných slov hrala jednoducho. “Bol som veľmi rád, že môžem hrať taký druh farára, aký poznám z môjho okolia. To nie je farár svätec, ani farár “blbeček”, to je farár z reálneho života zbavený klišé,” zdôrazňuje.

A aj napriek tomu, že so svojimi hereckými kolegami Attilom Mokosom, Romanom Luknárom a Robertom Wieckiewiczom sa videli po prvýkrát, “po chvíľke nám bolo tak dobre, až som mal pocit, že sa poznáme odjakživa,” hovorí Vondráček. “Bolo to veľmi priateľské. Čas, ktorý sme strávili spolu medzi nakrúcaním, bol skvelý,” spomína.

A dodáva, že herci vždy hovoria: “Toto filmovanie bolo to najkrásnejšie, čo som zažil, a hral som spolu so skvelými hercami, všetko bolo super.” Podľa neho to znie ako klišé, ale teraz to tak naozaj nemyslí. “Ja som počas nakrúcania nemal ani jediný deň, keď by vo mne vnútorne niečo zaškrípalo. Všetko vychádzalo dobre. Celý ten čas som sa cítil ako medzi kamarátmi, a tak sa veľmi dobre pracuje. Človek potom nemá problém skúšať v rámci herectva veci, ktoré ešte neskúsil. A to je zásadné,” uzatvára Vondráček.

Koproducent: Slovenská televízia Film je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky Medialni partneri: ECO INVEST, MEDIA PARTNER Partneri: Barrandov Studio, Dolby digital, Kodak, UPP, AquaCity Poprad, Bystrouška, Panther Rental Prag, Konken Studios, Cinepost, Apple, Software Partner, Auto-Impex, Maya Mediální partneri: TV Markíza, TV JOJ, Rádio Expres, denník Pravda, týždenníky Markíza, Žurnál, Život, Eurotelevízia, Kam do mesta, ISPA, Plazmamedia, Palace Cinemas, Cinemax, Zoznam.sk, SITA

KONTAKT

FORZA PRODUCTION HOUSE

City Hotel Bratislava

Seberíniho 9

821 03 Bratislava

Slovak Republic

Tel.: +421 2 208 55 100

Fax: +421 2 208 55 101

E-mail: forza@forza.sk

press@forza.sk

www.forza.sk

